

Дзвоник

№46

Журнал для українських дітей Румунії
Місячник Союзу Українців Румунії. 3 рік видання, січень, 2011 рік

Сніг! Сніг! Сніг іде
На усьому світі!
Ловить весело дітей
У пухнасті снігі.

Сніг, сніг, білий сніг,
Мокрі рукавички...
Та зате в нас кращі всіх
Баби-сніговички!

Володимир Цубенко

Дзвоник (Clopotel)

№ 46, 2010 р.

Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.

Над *Дзвоником* працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк
Редактор: Людмила Дорош
Редколегія: Іван Ковач, Михайло Михайлюк, Марія Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1
тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;
телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1
București, România.

Наша електронна адреса:
redactia.clopotel@gmail.com

Дзвоник пропонує:

- * казки
- * оповідання
- * вірші
- * загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі ігри
- * розумні поради

Дзвоник завжди радо прислухається до ваших пропозицій і друкуватиме надіслані вами спроби!

Увага! За достовірність надрукованих матеріалів відповідають їх автори!

Тамара КОЛОМІЄЦЬ

СІЧЕНЬ

Ліс під інесем дріма.
По землі іде зима.
Входить, пишна і велична,
В крижану господу січня.

Усміхається з-під вій:
– Як живеш, сердитий мій?
Як снігами ти січеш?
Як морозами печеш?

Місяць січень очі мружить:
– Я сердитий, та не дуже.
Землю пухом укриваю,
Щоб не мерзнуть урожаю.

Поробив для дітвори
Гарні ковзанки з гори.
Лиш недбальців-неслухнянців,
Хто загаявсь на гулянці,

Розстіба свого кожуха,
Виставля з-під шапки вуха, –
Тих снігами я січу!
Тих морозами печу!

Анатолій КАЧАН

РІЧКА СХОВАЛАСЬ

Річка сховалась: є і нема –
Замурувала річку зима.
Там, де рибалки кидали сіть,
Можна сьогодні пішки ходить
І розглядати шуки на дні,
Наче крізь чисте скло у вікні.
Там, де латаття влітку цвіло,
В гості побігла стежка в село.
Ріжуть алмазом лід ковзани
Там, де гойдала хвиля човни,
Січень надворі, а для дітей
Тьохкає крига, мов соловей.

Микола КОРСЮК

Диво грибної пори

II

Петрусь ніяк не зміг перебороти себе. Чимдалі минав час, тим сильніше пахнуло йому грибами. І він звернувся до матері.

– Матусю, то ти менепустиш?

– Авжеж, пушту, якщо ви зі всім упорались.

– Все пороблено. Богдан допоміг.

– Гаразд, тоді й збирайте свої манатки.

– Та ми ж швидко. Нумо, Богдане!

І хлопці розбіглися кожен по своє. Петрусь подався до комори по кошик, а Богдан вихром понісся додому теж по корзину, бо в них гриби не ламаються. І не чорніють, як у пластмасовому кульку.

Петрусь вже очікує Богдана біля хвіртки, нетерпеливиться, бо вже побіддя, сонце перегнуло за полудневий пруг. Ось не минуло хвилин п'ять і Богдан уже махає рукою, кличе Петруся. І вони, уже веселі,

дріботять польовою битою стежиною до недалекого лісу, що жовтіє на невисоких горбах і наче кличе їх, сам радий начебто, що до нього навідаються гості.

– Гарно як, – мовить Богдан. І його очі світяться добрими, лагідними іскринками.

А Богдан у свою чергу, підстрибуючи від радості, час від часу зривається і

біжить стежкою, вимахуючи кошиком.

Ліс наближається і хлопців ураз опановує дивне оторопіння. Щось у їхніх душах каламутиться, щемка тривога примушує мовчати. Та цей настрій триває недовго. Радість, яка ще донедавна змушувала їх поваги, поступилась хлоп'ячій задерикуватості.

– Ти вже бував у цьому лісі? – запитав зненацька Богдан.

– Ні, – стиха мовив Петрусь, бо дійсно тривожився.

– А я був, стежки всі мені відомі в ньому.

– Не хвалися. Побачимо, хто більше грибів назбирає.

– Краще кажи – в кого кошик буде повніший, бо він у мене місткіший. Я навмисне його взяв.

– Гаразд, нехай буде по твоєму. Гриби – то й гриби. А ліс – зовсім інше.

Вони вже в підніжжі букового бору.

– Збирати будем у тих же місцях, а ти осібно?

– Побачимо в лісі, – відповів тихим голосом Петрусь.

Через небагато хвилин хлопці мовчки входили у таємниче царство тихого жовтолистого букового бору. З душею, переповненою дивом грибної пори.

(Далі буде)

Михайло ТРАЙСТА

МАЛЕНЬКА РАБИНЯ

Міріам залишилась круглою сиротою, батько загинув на війні, а мати від важкої хвороби, яка скосила її після смерті батька. Дідусь був для неї всім, що їй залишилось на цім світі, вона дуже любила його й чекала з нетерпінням, щоб той повернувся з гори Гілгал, куди пішов до божого пророка Єлісея. Ще сонечко не сіло за берег, як Міріам побачила свого дідуся і побігла йому назустріч.

– Яка я рада, що ти повернувся за дня додому, – щебетала, мов та пташка, Міріам.
– Господь Бог благословив мою дорогу!
– відповів дідусь.

Коли увійшли у подвір'я, Міріам принесла води, щоб дідусь помив собі ноги. А потім увійшли до хати і Міріам подала дідусеві їсти.

– Дідусю, ти не зустрічав війська сірійські? Сьогодні я чула, що вони перейшли річку Йордан і грабують нашу державу, беруть людей у полон і ведуть до Сирії, де продають їх в рабство.

– Нехай сохраниць нас Господь від всього злого. На щастя я не зустрічав сірійських воїнів.

Міріам хотіла ще щось запитати у дідуся, та знадвору почулися голоси і стукіт копит, які дедалі більше наближались до їхньої хатини.

– Міріам підбігла до вікна і перелякано скрикнула:

– Господи! Діду, тут сірійці!

Дідусь кинувся, щоб кудись заховати

внучку, та було пізно. Двері розпахнули-
лись і до хати увійшли три сірійські
воїни. Міріам зі страху скам'яніла на
місці, заплакала тільки тоді, коли один з
них кинувся до неї, схопив її за руку і
потягнув за собою.

– Облишіть її, прошу вас, вона – ще
дитина. Беріть мене замість неї, – благав
дідусь воїнів.

– Куди, куди прешся, дідусь?.. Ти нам
потрібний! – тикнув списом дідусеві в
груди один з воїнів.

– Не робіть йому зла! – крикнула пере-
лякана Міріам. – Я піду з вами добро-
вільно, тільки не убивайте його!

– Краще залишімо дівчину. Вона ще
маленька, буде нам клопотом в дорозі, –
порадив інший сірієць своєму товарищу,
який тримав за руку дівчину.

– Ти що, хіба не чув, що генерал
Нааман обіцяв добре заплатити тому, хто
приведе для його жінки молоду рабину?
– запитав той здивовано і наказав
Міріам: – Ходи, дівчино!

Міріам більше не опиралась, тільки
обняла міцно дідуся і пішла з воїнами,
обтираючи гіркі гарячі сльози, які котилися по її обличчі.

(Далі буде)

Людмила ДОРОШ

Лісова ялинка

В невеличкому лісі, що на окраїні села, росло багато дерев та кущів, але жодного жодного хвойного дерева. Аж раптом одного дня мешканці лісу помітили, що в їхньому борі виросла малесенька ялинка. Звідки вона з'явилася тут, хто її посадив – ніхто не знав.

Спочатку всі дивилися на неї скося, бо не звикли з такими чудернацькими, на їхню думку, деревами. Але потім кожен лісовий мешканець знайшов від ялинки користь. Зайчик зрадів: «Ой, як добре! Я зможу ховатися від вовка і від лисички під її кроною!»

Лисичка з вовком подумали: «Ой, як добре! Я зможу сховатися під її гіллям і вистежувати зайчика!»

Білочка подумала: «Ой, як добре, зможуть гратися мої білчата і гойдатися на пухнастих гілочках цієї ялинки!»

Та коли кожен з них спробував здійснити задумане, вони отримали великий сюрприз: зайчик, намагаючись сховатися під кронами ялинки, поколовся, те ж саме трапилося й лисичці та вовкові, а білчечата,

стрибнувши з дуба на ялинку, полетіли аж на землю, бо, по-перше, їх теж вкололи голочки, а по-друге, гілки були ще тоненькі і немічні і не могли витримати й ваги одного більчати, що вже говорити про чотирьох!

І кожен з них спересердя сказав:

– От капосна ялинка! Який з неї толк?

А дерева і собі в один голос бубоніли: «Ти подивись на неї, видає з себе красуню! Нормальні дерева взимку скидають своє листя й сплять, а вона своєю пишною кроною чваниться і драгує нас!»

Ялинка все це чула і ставала все сумнішою й сумнішою. Вона не вдавала з себе красуню і не задавалася, а просто-напросто була ялинкою і росла й жила

так, як це роблять всі хвойні дерева.

Але вона була маленькою, і її образили недобрі слова. Тож вона, не витримавши, заплакала, а її сльози стали котитися по голочках і замерзати, і під ранок вся ялинка була вкрита невеличкими бурульками.

(Продовження на 9 сторінці)

Українська азбука

від Варвари Гринько

ТТ

Тук-тук-тук,
Ток-ток-ток
Вибиває молоток...
Ви ним цвяхи заб'єте –
Схожий він на букву «Те»

ХХ

Плоскогубці
Розійшлися,
Розсміялись:
– Ха-ха-ха! –
Ці веселі
Плоскогубці
Схожі
З літерою Аа.

УУ

Букву У, букву У
Я між гілками знайду.
І почую лунку У,
Як до поїзда прийду,
Бо кричить він:
«У-у-у!»

ЦЦ

Із відра вода лилася
На колодязь помаленьку.
Замерзали на цямрині
Вряд бурульки-карамельки.
Мов мереживо, звисають.
Та – з гачком; на тій – кільце...
Є тут цифри і фігури,
Й кришталева буква Це.

ФФ

Буква еф взялася
в боки –
Одягла мерщій вінок,
Лиш почує десь музики,
То найперша йде в танок.

ЧЧ

Буква Че,
Немов стілець.
Догори лиш
Ніжки.
Навіть з цифрою
Чотири
Буква схожа
Трішки.

Марія ЧУБІКА

НА РІЗДВО

Миколка з нетерпінням чекав зимніх канікул. Святий Миколай подарував йому гарні лижі і він спрагло бажав, щоб випав найскоріше пухнастий сніг і накрит товстим білим рядном землю. Ой, як бажав покататися на нових лижах. А сніг ніяк не хотів випадати. Ось уже кілька днів пройшло від закінчення семестру, а надворі – хмурий осінній дощовий день.

Але через ніч принцеса Зима взяла владу у свої руки і наступного ранку, коли Миколка прокинувся, побачив навкруг біле царство.

– Мамо, бабуся, глядіть, як гарно! – гукнув і вийшов надвір за лижами.

А ще через день старий Морозисько дмухнув так сильно, що вже сніг скрипів під ногами, і тоді Миколка із своїми друзями каталися майже весь день.

Змучений, промерзлий, але щасливий, повернувся додому.

– Сьогодні повторимо колядки, – сповістив бабуся.

Смерком у їхній хаті дзвеніли, мов кришталеві дзвіночки, дитячі голоси, прославляючи Рождество Христове.

Меншеньких бабуся вчила колядки. «Ішла звізда краєм світу», «У неділку рано», а старших – «Дивная новина», «Нова радість стала» і «В Віфлеємі новина».

Опісля разом з бабусею діти «ліпили» звізду – значить приклеювали на неї різнокольорові паперові прикраси: зірочки, ангелят, квітки та інше. У звізді був кусок деревця із дучкою для свічки, яку

запаливали, і її світло освічувало всю її.

– Яка краса! – задоволено вигукнув трирічний Олесик, який уперше піде колядувати.

Бабуся ще навчила їх, як просити дозволу в господарів заколядувати: «Ци приймете, чесні газди, Йсус Христову колядку з'явити?»

Якщо відповідь господарів буде: «Прийемо, прийемо», – то вони можуть увійти до хати із таким привітом: «Христос рождається!»

Теж навчила їх на закінчення віншувати: «Віншуємо, чесні газди, щастя, здоров'я. Оці святка іскунчати, май веселих ся дуждати, на Многая літ!»

Дітей обдаровували грішми, різними ласощами та фруктами. Щасливі, вони йшли від хати до хати, не обминаючи жодної.

Колядували вони і старенькій Юліні, яка жила далеко від села, на окраїні аж під Брищами.

З радості вона розплакалася, вислухавши такі гарні колядки. Мабуть, минули довгі роки з того часу, як ніхто їй не колядував. А нині хлопці зробили їй велику радість і втіху.

Вже тепер зрозуміли, що в ці прекрасні дні – Дні Рождества Христового – багато малих і старших сердець наповнюються любов'ю до ближнього, милосердям, добротою і щедрістю.

Швидко пролетіли святкові дні, а з ними і канікули.

– А завтра пора до школи, – сказав Миколка своєму меншому братику. – Свята скінчилися.

(Початок на 6 сторінці)

Та коли сонечко піднялося високо в небо, воно помітило ялинку і заграло своїми промінцями на її сльозах-бурульках, і ті заблищали, немов кришталь.

– Ой, яка ж гарна стала ялинка! – защебетали горобчики й синички і рознесли по лісу вістку, що їхня ялинка повна кришталевих прикрас.

– Мабуть, це вона готується до Різдва, тому й прибралася так гарно, – казали кізоньки.

Це почула й сорока, яка переповідала далі так:

– Хіба ви не знаєте, що цього вечора в лісі святкування Різдва? Всі збираються ввечері на це свято довкола ялинки.

І ввечері всі лісові мешканці зібралися біля ялинки. Під місячним сяйвом вона видавалася ще гарнішою та урочистішою.

– Ой і гарна ж наша ялинка, – зашепотів від захвату зайчик.

– Та що там, найкраща! Ви подумайте тільки, який сюрприз вона нам приготувала, – додала й собі лисичка.

– Уявіть собі, як сильно вона любить нас, коли зробила нам такий сюрприз, – встряла в розмову й білочка.

Так усі вони й забули про свої незадоволення і стали сприймати ялинку якраз такою, якою вона є: вічнозеленою, з тоненькими голочками, які ніколи не опадають, і без якої взимку не обходиться ні Різдво, ні Новий рік.

Оксана СНАТОВИЧ

Веселий сніг

Падав сніг,
Падав сніг –
Для усіх, усіх, усіх,
І дорослих і малих,
І веселих і сумних.
Всім, хто гордо носа ніс,
Він тихцем сідав на ніс.
А роззяві, як на сміх,
Залетів до рота сніг.
Вереді за комір вліз
І довів його до сліз.
А веселі грали в сніжки –
Сніг сідав їм на усмішки
І сміявся з усіма:
– Ой, зима, зима, зима!

Аркадій МУЗИЧУК

Мандрівниця-віхола

– Мандрівнице-віхоло,
Ти ішла чи їхала?
Чи з вітром летіла?
То, може б, спочила –
На ліжечку, на перині
У затишку, у хатині,
Тут є ласка матусина,
Тут є казка бабусина.
Та сказала нам віхола
Крижаним своїм голосом:
– Не для цього я їхала
Із північного полюса.
В ополонці я миюся,
На морозі я гріюся,
Щоб гуляти по волю,
Щоб хурделить уволю.

Василина ГОЛОВЧУК

Олександрина казка

Під час літніх канікул я не тільки гуляв, купався в Тисі, грав у м'яч, а допомагав у міру сил родичам. Батькові допомагав косити, травички для курчатам, води понести у поле, а мамі – що вже просила. Головна наша із сестрою робота була така: доглядати за квочкою з курчатами, щоб не вхопила котрогось ворона, або сусідський кіт, бо наша киця навіть близько не підходила.

Тож ми з сестричкою майже щодня сиділи, пильно доглядали за курчатами, задавали загадки, а я сестрі розказував казки.

Одного дня вона сказала мені:

– Іванку, ти так багато знаєш казок, будь ласка, придумай і мені одну, щоб я мала свою казку.

Я всміхнувся, поглянув на неї і відповів:

– Поки виростуть ці курчата, ти і сама видумаєш її собі.

Одного дня приходить до нас сусідка із двома крихітними курчатками і звертається до мами:

– Кумо, підклади їх до твоєї квочки, бо їх лише двох вивела моя, тож що з ними робитиму? – так розмовляючи, підходить до квочки, пускає малі клубочки на землю, а та – як здійметься – та дзьобом по голівці мале чуже, аж те лишень здригнуло ніжками. А друге підбігла сестричка, взяла у руки й вборонила його від сердитої квочки.

– Що робити мені із ним, – запитує сестричка в сусідки.

– Роби, що знаєш, нехай залишається твоїм, – відповіла та.

Воно таке малюсіньке, біленьке, хирляве ще й пухнасте, тільки на голові пушок стояв чубком, а під ним дві чорні крапинки, наче два зернятка чорного перцю. І вже сирота, – говорить сестра із сльозами на очах. І злегка гладить його по голівці, щоб не задушила.

Увечері квочку з курчатами поклали у велику клітку, зроблену для них, а своє сестричка поклала у свій теплий чобіток і понесла на літню кухню, щоб через ніч ніхто не тривожив його.

Вранці мама встала, провітрила кухню, а сестричка забрала своє курчатко, піднесла йому крихітки хліба, пити, а потім поклала у кошик і носила його скрізь із собою. Коли сиділа, ставила його поруч на землю, де воно купалося у травичці, завжди щось шукаючи.

Днем за днем ціпкало підросло, а сестра знаходила для нього все нову і більшу спальню – батьків чобіт, а потім я змайстрував для нього клітку, поста-

вив поруч із «побратимами», яких матір уже покинула. Вранці сестра забирала його і вони гуляли собі цілісінький день. Чубчик уже підріс, тож ми назвали його Чубатою.

Тепер сестра помістила Чубаньку разом із іншими, але та не шукала їхнього товариства, а далі ходила за сестрою.

Одного дня Чубанька раптом і заспівала «куд-ку-дак», а сестра побігла подивитися, що сталося, а там – перше її яйце.

Отак і літо пробігло, настала осінь, і сестра пішла у перший клас. Отак скінчилась Олександрина казка.

І граємося, і вчимося!

Зимові розваги

1. Розглянь малюнки і запам'ятай розмову дітей.

Андрійко: –

Привіт, Юрку!
Падає сніг.
Пограємось?

Андрійко:

– Приймемо,
лише не кидай
нам снігом в
обличчя.

Леся:

– Я їду кататись
на ковзанах.
Не приймете і
мене погратися з
вами?

Нуць: –

Ой, ще краще
кататись на
ковзанах! Ось
які фігури я
можу витівати!

Оленка: – Я ліплю
снігову бабу.

Леся: – А я буду
фортецю!

Юрко: – Я вже
готовий! Ось в
моїх руках сніжка.

Марічка: – Ой, допо-
можіть, моя форте-
ця розвалюється!

Петрик:

– Ой, як приємно
спускатись на
санчатах!
Я лечу, неначе
вітер!

2. Домалюй снігову
бабу, фортецю. Роз-
малюй рисунки.

3. Склади казочку про
зимові розваги дітей.

Подав І. Ребошанка

ПОДІЛЕНА НАГОРОДА

Українська народна казка

Діялося це взимку. Ішов Кожум'яка рано на зорі з відром до Дунаю. Дивиться і бачить: лисиця б'ється на льоду. Ближче, ближче, лисиця в прорубі впіймала велику щуку. Та щука вхопила лисицю за нижню щелепу, лисиця щуку – за верхню, й так моцуються – силами міряються. Кожум'яка прикрався й – чирк! – вхопив лисицю, а з нею і щуку. Взяв, несе і думає: «Понесу чудо до короля Матяша. Він такого не видів ніколи, певно, обдарує ще мене!»

Не довго думав і пішов до царських палат.

«Кажуть, до цього короля легко можна дістатися!» – говорить сам собі.

Та виявилось, що і не так легко.

На перших дверях королівський охоронець зупинив Кожум'яку:

– Куди?

– До короля!

– Для чого?

– Несу подарунок! – і показав лисицю та щуку.

– Добре! Я тебе пущу, та половина нагороди буде моя.

– Най буде й так!

І охоронець пропустив Кожум'яку.

Йде Кожум'яка далі. Дійшов до других дверей. А тут знову:

– Куди?

– До короля!

– Для чого?

– Несу дарунок королеві! – і показав лисицю та щуку.

– Добре! Я тебе пропушу, та половину нагороди заділиш мені.

– Най буде й так.

І охоронець пропустив Кожум'яку.

«Но, – думає Кожум'яка, – мені нічого не залишиться».

Прийшов він до Матяша.

– Що нового? – питає король.

– Я приніс вам дарунок.

Король подивився, засміявся, наказав покласти лисицю й щуку до музею, а чоловікові дати сто золотих. Кожум'яка покритив головою.

– Що, тобі не любиться?

– Подаруйте мені, прошу вас, лиш п'ятдесят палиць!..

– Чому? – дивується король.

– Я дуже люблю палиці!

– Коли любиш, то іди до лісу, вирубай собі, скільки хочеш палиць!

– Та не такі... На задню частину!..

– Но, коли твоя просьба така, то дістанеш палиці! – промовив король і наказав слугам відлічити в нагороду чоловікові п'ятдесят палиць.

Ведуть Кожум'яку, а Матяш – за ним. Як підійшли до охоронця, Кожум'яка став. Охоронець простягнув руку.

– Ходи, брате, зі мною на уряд, де платять, – сказав Кожум'яка. Коли прийшли до другого охоронця, і той простяг долоню.

– Ходи, брате, зі мною туди, де платять, дістанеш свою половину.

Слуги, які вели Кожум'яку, вже діло зрозуміли. Як прийшли на місце, говорить Кожум'яка:

– Мою нагороду прошу поділити на дві рівні частини, половину цьому, половину – тому. Я так обіцяв їм.

Матяш на дверях озвався:

– Я нагороду подвою! Дайте їм по п'ятдесят!

І відлічили по п'ятдесят палиць одному охоронцеві і другому. Король Матяш прогнав їх, бо не хотів, щоб такі були при його дворі. А Кожум'яці каже:

– Раз я подвоїв нагороду їм, даю подвійно і тобі. – І замість ста золотих дав Кожум'яці цілих двісті.

Задачки

Невидимий вітер, немов футболіст,
Ганяв по дорозі березовий лист.
Я слідом ішов через площу і міст
На пошту відправити братові...
(Лєиіг)

Хоч і їсть лише повітря -
поправляється за мить.
Як наїсться, то без вітру
аж за хмари полетить.
(повітряна куляка)

Кольорові ми сестрички,
ми сумуєм без водички.
Хочемо все прикрашати,
кольорами малювати.
(фарби)

Кругла куля непроста, голуба, велика;
Без будинків там міста,
без води там ріки;
Без людей і без землі і шляхи, і гори,
І моря, і взагалі - всі земні простори.
(глобул)

Дерев'яна, розписна,
зверху нібито одна,
Та лукавинка на личку -
В ній бо сховані сестрички.
Нумо, поміркуйте трошки,
це ж бо іграшка...
(матрьошка)

Цікаво знати!

Хто придумав дорожні знаки?

Чи знаєте ви, що організація руху була проблемою ще задовго до появи автомобілів. Юлій Цезар був, імовірно, першим правителем в історії, який ввів правила дорожнього руху. Він, наприклад, прийняв закон, за яким жінки не мали права управляти колісницями в Римі.

З виникненням автомобілів з'явилися перші регулювальники, які стояли на дорогах і рукою показували напрям руху. Потім їм видали сигнальні ліхтарі. Але вони не могли вирішити всі проблеми. Тому що транспортний потік протягом дня змінюється, і буває дуже напружений годинник руху.

До 1920 року не існувало автоматичних світлофорів. У 1927 році дві людини запатентували «автоматичний регулювальник». На перехрестях були встановлені перші світлофори, щоб упорядкувати рух транспорту. Один з світлофорів, винайдений Гарі Хау з Йельського університету, був встановлений в Нью-Хейвені, штат Коннектикут, у квітні 1928 року.

Цей механізм, що працював за допомогою тиску, указував напрямок руху на дорогах. Машина, під'їжджаючи до такого покажчика, давала сигнал в сигнальну будку, і звідти виходила команда включити для машини, що під'їхала, вирішуючий сигнал. Цей тип світлофора, але тільки тепер уже із застосуванням світлового сигналу існує і в наші дні.

Чарльз Адлер у 1928 році також винайшов регулятор дорожнього руху, в

якому використовувався мікрофон для подачі сигналу в сигнальну будку. Водій, побачивши червоне світло, дме в ріжок. Мікрофон передає звук у сигнальну будку, звідти поступає у відповідь сигнал змінити колір світлофора. У наші дні існують різні види дорожніх регуляторів, які теж реагують на звук для перемикування світлофора.

Озеро з привидами

Україна завжди була багата загадковими явищами. До їх числа добавилося ще одне, якому ще немає чіткого пояснення. Так, біля села Веселець Городецького району Хмельницької області періодично з'являється, щоб потім зникнути, унікальне озеро. Впродовж трьох років розкошує на його мальовничій водоймі перелітне птаство, квітне рідкісна рослинність. Також привабливим є це озеро для рибалок. В прохолодній воді залюбки купаються дорослі й діти.

Але на четвертий рік вода поволі кудись зникає. На місці озера починає зеленіти зеленою травою чималенький луг. Лише де-не-де залишаються невеликі болотяні острівці.

Та приблизно через вісім років вода з'являється знову. Утворюється озеро з аналогічними розмірами. Але його термін існування лише три роки. Така періодичність, як правило, витримується і повторюється.

Природознавці лише дивуються витівками природи, але пояснити їх не можуть.

За матеріалами «Острова знань».

Зроби своїми руками!

М'яка іграшка - кошечка

Спробуйте зшити ось таку симпатичну кицю. М'яка іграшка кошечка шийється досить швидко і просто. Для роботи нам потрібен однотонний трикотаж, хоча можна і інший, а також клей, голки, ножиці.

Опис роботи

1) Збільшіть деталі і викрійте їх з тканини. Для внутрішньої сторони вушок краще взяти трикотаж рожевого або білого кольору.

2) Зшийте попарно деталі вушок. Зшийте між собою також деталі хвостика.

3) Зашийте виточки на передній частині голови і на черевці. У край виточки на черевці вшийте хвостик.

4) Пришийте до черевця внутрішні деталі передніх і задніх лапок.

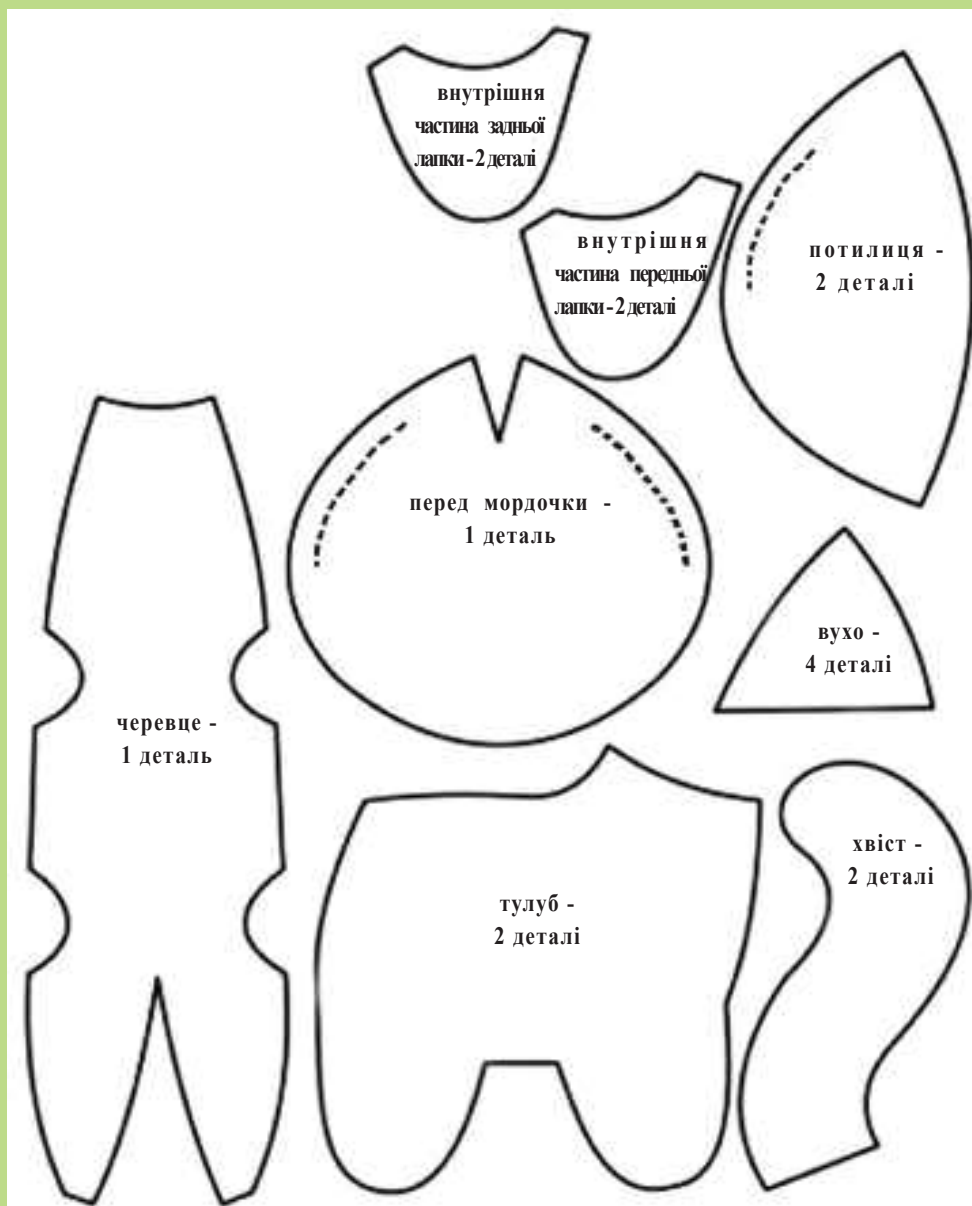
5) Зшийте між собою деталі потилиці по менш опуклій стороні. Зшийте потиличну і лицьову частини голови, не забудьте вставити вушка (місця відзначені пунктиром).

6) Пришийте бічні сторони тулуба до черевця, поєднуючи лапки, спинку.

7) Набийте тулуб і голову ваткою і пришийте голову до тулуба.

Щоб мордочка котика була більш об'ємною, з трикотажу викрійте невеликий овал, злегка зберіть його ниткою і пришийте до голови котика – вийдуть об'ємні щічки. Після того, як ви їх пришите, стягніть їх по центру ниткою. Можна з волосіні зробити вусики. Тепер залишилося приклеїти кошечці очі й носик (із гудзиків).

Переклад з російської Людмили Дорощ

Сторінка народознавства

Старий Новий рік та вшанування Святого Василя

Старий Новий рік – дивна словесна конструкція, яка багатьох українців причаровує навіть більше, ніж «просто Новий рік».

13 січня зазвичай готують смачну скоромну вечерю. На відміну від Святвечора, це свято не суто родинне, отожд люди ходять один до одного в гості. Як смеркне, можна йти щедрувати – вітати людей з Новим роком, закликати до хати злагоду, добробут і багатий урожай.

Щедрівники водять із собою по хатах Маланку і Козу. За церковним календарем 13 січня – день святої Меланії. Отожд перевдягненого в дівчину хлопця називають Маланкою, а веселе ходіння з ним по хатах – маланкуванням. 14 січня – день святого Василя. Отожд Маланка не сама ходить, її Василько (перевдягнена в хлопця дівчина) водить. Хлопця-Маланку вдягають у жіночий традиційний одяг (керсетка, спідниця, фартух), тільки сорочка мусить бути чоловіча. Голову в'яжуть хусткою. В руках у Маланки – мітла або великий віник. Коли починають співати «Маланки», «дівчина» нишпорить по хаті, намагаючись поперекидати те, що лежить не в порядку, вимахує мітлою і «лякає» дітей. Про Маланку співають, що вона «добра господиня»: «на ополонці ложки мила, ложку й тарілку упустила». А як діставала – замочила шовковий фартух і просить: «Ой повій, вітре буйнесенький, висуши фартух тонесенький!»

Козою перевдягається хлопець. Вважається, що господарям, до оселі яких завітають в новоріччя щедрівники з Козою, буде в усьому щастити. Козу вбирають у вивернутий хутром назовні кожух, щоб прикликати в дім господарів такі ж рясні блага, як густа вовна білого руна.

Окрім Кози, у цьому новорічному дійстві завжди є Дід і Лікар. Серед гурту ще можуть

бути Баба, Циган, музики (з сопілками, скрипкою, бубном). Сюжет такий: Коза скаче і веселить господарів, раптом лунає постріл – вона падає і «нежива стає». Дід і Баба голосять, запрошують лікаря, той каже, що «справа безнадійна», вимагає хабара, врешті «надуває козі жилу» – вона оживає і знову веселить господарів. Щедрівники співають:

*Де Коза ходить,
Там жито родить!
Де Коза рогом,
Там жито стогом!
Де коза ногою,
Там жито копою!*

У новорічну ніч по хатах ходять також посівальники. З вечора 13 січня до світанку 14-го хлопчики від 7 до 14 років (дівчатам і жінкам цього робити не можна) засівають на нове життя, на Новий рік та на довгий вік, на добро, здоров'я й достаток. Підлітки носять у рукавиці зерно жита, пшениці, ячменю, проса, гречки. Дуже добрий знак, коли зернята впадуть не тільки додолу, а й на господарів (як свята вода) – тоді треба поклонитися. Посівальники промовляють:

*Уроди, Боже, жито, пшеницю
І всяку пашницю.
У полі зерно,
А в дамі добро!*

У цю багату на події ніч колись спалювали Дідуха – сніп жита, який стояв на покуті на Святвечір. Перед цим сніп обмолочували і навесні його зерном засівали першу борозну ниви. Восени останній сніп з тієї ниви ставав Дідухом.

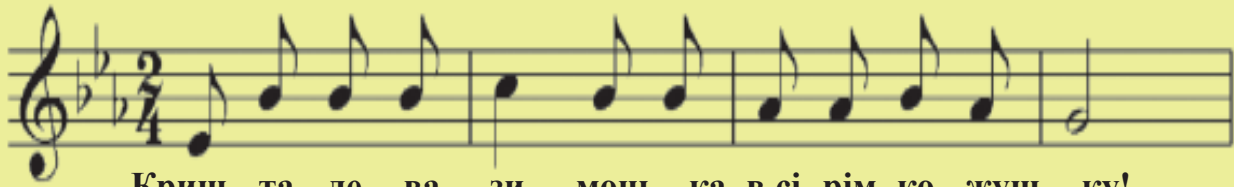
14 січня – день Найменування Господнього і святого Василя. Вважається, що саме цього дня, на 8-й день після народження, немовлятко, яке з'явилося на світ у Віфлємі, назвали Ісусом.

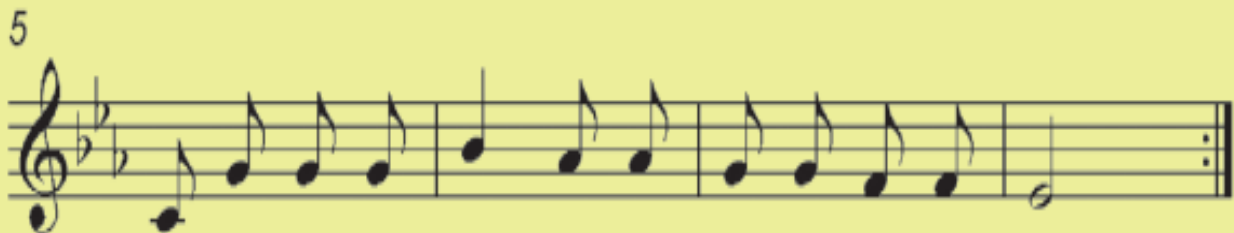
Кришталева зимонька

Слова Г. Бойка

Музика А. Філіпенка

Криш - та - ле - ва зи - монь - ка в сі - рім ко - жуш - ку!

Ти кру - гом на - си - па - ла бі - ло - го сніж - ку.

1. Кришталева зимонька
В сірім кожушку!
Ти кругом насипала
Білого сніжку.
2. Принесла ти радощі
Нам о цій порі,
Гірка появилася
В кожному дворі.
3. Кришталева зимонько,
Ще сніжку сипни,
Візьмемо санчата ми,
Візьмем ковзани.
4. Морозець пощипує
І сніжок хрумтить,
Кришталева зимонька
Всіх нас веселить!

З книги Юрія Паращинця «Рідний краю!..»

Розмалюй сторінку

Пограймося!

ВІРШОВАНІ ЗАДАЧІ

1. Біля годівнички
Горобці й синички
Пісеньки співають,
Крихітки шукають.
Горобців – 12.
Синичок – 15.
Скільки в хорі співаків?
Хто дізнатися зумів?

$$(12 + 15 = 27)$$

2. Водить курка по городу,
Не пускаючи у шкоду
І шукаючи зернят,
10 жвавих курчент.
Рахувати всіх їх треба,
Бо шуліка знов у небі.
Троє хлопців за пшонину
Учинили біганину.
Решта ж – стримані дівчата,

Сором їм бешкатувати.
Скільки ж донечок у квочки?
Піднімайте руку мовчки!
($12 = 12 - 0$)

3. Морозець на кожній шибці
Залишив по срібній зірці,
Ще й на 10 цих шибок
Він дмухнув по 5 квіток.
Скільки ж буде візерунків,
Цих морозяних малюнків?
($10 = 10 + 10 \cdot 5$)

4. Під сосною є мурашник,
А до нього 6 доріг.
По них лізе 3 комахки,
Порахуйте їх усіх.
($18 = 3 \cdot 6$)

Тетяна ІВАНЕНКО,
вчитель початкових класів

Микола КОРСЮК

ІШОВ СНІЖОК

Ішов мороз через село
Та й заглянув у вікно, —
Аж там Білик на печі
Плете рукавиці,
А Білиха при столі
Шиє ноговиці*.
Насердився наш мороз
На ті ноговиці,
Та й подумав малювати
На шибках лисиці**.
Щось на душу налягло, —
Думка невесела, —
Отож рішив
Враз мороз
Йти у інші села.

Ішов сніжок
Покрай стежок
І натрапив беріжок.
Беріжок, то не лужок, —
Вітер віє і гуляє,
Сніжком стежки затуляє, —
Беріжок вже без стежок,
Бо засніжив їх сніжок, —
Як йому без доріжок?
То й подався до весни,
Аби стежку віднайти,
Але мусив наш сніжок
Ізкинути кожушок,
Хоч йому без кожушка
Зима зимна і важка,
І важка і зимна
Зима зимна преважка!

*ноговиці – штани
**лисиці – намерзлий візерунок

Пішаємося нашими дітьми!

Любі діти!

Ось вже проминули Різдвяні і Новорічні свята, ви встигли обколядувати господарів, повіншувати їм, побажати добра, щастя, дубового здоров'я, щедрого врожаю. Хоч зима й не була щедрою на сніг, але ви мали час розважитись. Отож – знову до школи.

Навчайтесь мудрості, поваги до родичів, до рідного.

Хай вам щастить!

Колядники із с. Поляни

Резван Гоменюк,
5-ий клас

Вокальний гурт «Червона калина» зі школи Келінешть Купаренко
Сучавського повіту